

Roli víceletých gymnázií ve vzdělávacím systému je potřeba jasně definovat, shodli se odborníci na debatě

30.3.2026 - | Krajský úřad Středočeského kraje

Odborná debata o roli víceletých gymnázií v českém vzdělávacím systému, která se ve čtvrtek 26. března 2026 konala na Krajském úřadu Středočeského kraje, otevřela otázku jejich smyslu, přínosů i dopadů na rovnost šancí ve vzdělávání. Diskusi s předními odborníky uspořádal radní pro oblast vzdělávání Milan Vácha. Záznam je k dispozici na YouTube Středočeského kraje. Experti se shodli, že zásadní je roli víceletých gymnázií jasně definovat.

Víceletá gymnázia byla v České republice obnovena po roce 1989 s cílem navázat na historickou tradici elitního vzdělávání a nabídnout kvalitní studijní prostředí přibližně 5 % nejnadanějších žáků. Postupně se však jejich podíl rozšířil a dnes na ně odchází zhruba 10 % žáků, přičemž v některých regionech byl tento podíl v minulosti ještě vyšší. *„Výzkumy i data z praxe ukazují, že víceletá gymnázia přispívají k předčasné selekci žáků, čímž zvyšují nerovnosti ve vzdělávání. Pro mnoho rodin ale představují dostupnou příležitost, jak zajistit dětem kvalitní vzdělávací dráhu a často jde také o možnost úniku ze základní školy, jejíž prostředí rodiče a žáci vnímají jako nevyhovující. Názory na to, zda by se měla víceletá gymnázia zachovat, rušit nebo redukovat jejich kapacity, případně je transformovat na čtyřletá, se různí. I proto jsem se rozhodl seznat odborníky, abychom toto téma otevřeli a veřejně o něm diskutovali,”* vysvětlil radní Milan Vácha.

Diskuse se zúčastnili Tomáš Zatloukal, ústřední školní inspektor České školní inspekce, Karel Gargulák, analytik vzdělávací politiky z PAQ Research, Miroslav Hřebecký, programový ředitel EDUin, Daniel Múnich, výkonný ředitel Institutu pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) v rámci Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium – Ekonomického ústavu (CERGE EI), David Greger, ředitel Ústavu výzkumu a rozvoje vzdělávání Pedagogické fakulty UK, Renata Schejbalová, předsedkyně Asociace ředitelů gymnázií České republiky a Luboš Zajíc, prezident Asociace ředitelů základních škol ČR. Účast přislíbil i ministr školství Robert Plaga, ale krátce před začátkem se z debaty omluvil.

Během dvouhodinové debaty opakovaně zaznělo, že by měla být především jasně definována role víceletých gymnázií. *„Mělo by být jasné stanovené, pro koho jsou určena a co je jejich účelem. Dnes se prostě přijímají žáci podle kapacit, které vznikaly dosti neřízeně zejména v devadesátých letech. Základní obrysy by mělo určit ministerstvo školství, aby měly zejména kraje jako zřizovatelé definovaný strategický cíl a ten začaly naplňovat,”* říká radní Milan Vácha.

Mezi odborníky panuje poměrně široká shoda na potřebě regulace či postupného omezení víceletých gymnázií, ale veřejnost jejich existenci převážně podporuje. *„Tento rozpor komplikuje jakékoli systémové změny. Z debaty vyplynulo, že pokud má ke změnám dojít, měly by být postupné a provázané s širší reformou vzdělávacího systému. Důležitou podmínkou je podle expertů také zlepšení kvality základního vzdělávání tak, aby odchod na víceleté gymnázium nebyl vnímán jako nutnost. Ale jak už jsem řekl, úplným základem je definovat, jakou roli mají víceletá gymnázia plnit. A to může udělat jediné ministerstvo školství,”* uzavřel Milan Vácha.

https://stredoceskykraj.cz/web/urad/aktuality/-/asset_publisher/zvna/blog/roli-viceletych-gymnazii-ve-vzdelavacim-systemu-je-potreba-jasne-definovat-shodli-se-odbornici-na-debate